

Wäinö ja Arvi Tikka

Paavo ja Maria Tikan
Neuvostoliittoon
muuttaneet pojat

Lähteitä

- Olli Tikka: Paavo ja Maria Tikan sukuseuran sukukirja
- Sanomalehdet: Helsingin Sanomat, Totuus
- Veli-Matti Lahti: Siperia kutsuu
- Christer Boucht: Onnea etsimässä Punaisesta Karjalasta Kaukoitään
- Antti Tuuri: Ikitie
- Atso Haapanen: Viholliset keskellämme. Desantit Suomessa 1939-1944
- Kansallisarkisto
- Valtiollisen salaisen poliisin kortisto
- Paula Lammes-Jussilan arkisto
- Hilja Tolan arkisto

Helsingin Sanomat 2.9.2019

• Toimitussihteeri: Pirrko Kotirinta • Editorit: Arja Kanerva, Veli-Pekka Lehtonen • Kuvasto: Kerttu Kivikanto, Pasi Rytinki • Kuvatoimittajat: Juha Rouvinen, Anni Kössi

Käskikö Stalin ampua myös meidän Hildan?

Isoisäni sisko lähti ensin Amerikkaan ja sieltä 1920-luvulla Neuvosto-Karjalaan, eikä hänestä kuuluttanut koskaan.

Antti Majander HS

TARINAN alku oli se tavallinen runsaat sata vuotta sitten. Maalaisaloon syntyi paljon lapsia yksitoista. Hilda Seraffinan vuoro oli helmikuussa 1894.

Isä Ville työskenteli Sipunsaaren kylän seppänä Kymenlaaksossa Sippolassa. Maatyöt hän jätti pojilleen.

Heitä riitti vaikka heistä vanhin, Otto, lähti jo 1911 serkkunsa Tuomaksen kanssa siirtolaiseksi Kanadaan.

Tie vei Sudbryn seudulle, Supperin kuten kanadansuomalaiset sanoivat. Siellä hän rakensi työkämppejä metsureille. Suomessa Otto ei käynyt enää koskaan.

Huhtikuussa 1912 Amerikkaan lähti myös pikkusisko Hilda. Syyn on täytynyt olla painava. Kuten vaikkapa naapurikylän poika tai se, että johonkin oli lähdeä ja juuri sinne kauas teki mieli – vaikka Titanic-olikin uponnut vain viikkoa ennen.

Kaipa Hilda tiesi uppoamatoman pidetyn valtamerihöyryn tuhosta. Mutta kallit piletit oli varmaan pitänyt hankkia jo paljon aiemmin.

PERILLÄ Hilda työskenteli piikana. Jopa pröystäilevän hienolta hän kuitenkin näytti Sipunsaaren lähettämässään valokuvissa, sillä Amerikkaan verrattuna Suomi oli köyhä ja sisällissodan runtelemana suorastaan surkea. Mitenkään paljon Hilda enää edes tiesi taakse jääneistä synnynsijoistaan? Nuori elämä kun rientää eteenpäin.

Silloin valokuvaaminen oli arvokasta, joten kameran eteen laittauduttiin kuin juhlaan. Hilda näyttää kauniilta ja onnelliselta. Siltä että kannattaisi lähteä. Hänellä näyttäisi olevan oma elämä.

Hyvä Hilda! Huhtikuussa 1922 hän meni vihille Viipurista kotoisin olevan Emil Arvid Tikan kanssa. Hilda kutsui miestään Arviksi.

KUKAAN ei tiedä, milloin ja missä Hilda ja Arvi palaivat valtameren yli – ensin ainakin Viipuriin mutta sitten jo Neuvosto-Karjalaan.

”Se oli luultavasti häpeä”, Hildan veljentytär Hellevi Majander kertoo. ”Ainakaan isäni ei koskaan sanonut sisarestaan juuri mitään.”

Hilda Majander Amerikassa ilmeisesti 1910-luvun lopulla. Kavaljeerin nimi ei ole tiedossa. Puolisonsa Hilda tapasi vasta myöhemmin.

”Se oli luultavasti häpeä.”
Hellevi Majander

Olikohan Hildalla ja Arvilla lapsia? Voisiko joku heistä olla elossa? Tietäisikö hän mitään alkuperästään?

Ensimmäistään kuvaa saati kirjettä Neuvostoliitosta ei tietävästi tullut. Viimeisen merkinnän Hellevi Majander on löytänyt tädistään Petroskoista vuodelta 1928.

Sitten ei enää mitään.

KUNNES äkkiä Antti Tuurin romanin *Itäie* (2011) sivulla 321 lukee: ”Vaino Kangas on pidetty, samoin Matroosan metsä-

kombinaatin johtaja Arvi Tikka.”

Viime keväänä ilmestyneen, Neuvosto-Karjalan suomalaisia rakentajia käsittelevän teoksen *Palkkana pelko ja kublema* kirjoittaja Ossi Kampainen vahvistaa, että Arvi Tikka -niminen mies todella johti Petroskoin seudulla sijainnutta Matroosan metsäkombinaattia. Monet siellä olivat nimenomaan kanadansuomalaisia. Voiko kuitenkin varmuudella sanoa, että kyseessä on Hildan, isotätini, Arvi?

”Outoa, että hänestä ei löydy tietoa yleisimmistä vangittujen listoista”, Ossi Kampainen sanoo. ”Sekin kertoo siitä, että paljon olisi vielä selvitettävää.”

TUTKIJAT Tyne Martikaisen koossa ja Siirtolaisinstituutin julkaisemassa inkerinsuomalaisten uhriluettelossa on pitkälti yli 6 000 nimeä. Pelkästään Tikka-nimisiä miehiä siinä on runsaat 20.

Vaan ei yhtään Arvia eikä Arvidia.

Eikä yhtään Majanderia. Jos joku jostain jonkin tiedon löytää, pyydän kertomaan.

KULTTUURI

Lähde konserttiin

Fado ja karjalaisuus sopivat yllättävästi yksin

PORTUGALILAINEN fado vetosa suomalaisiin. Siinä soi kaipuu johonkin menetettyyn. Mutta entä kun fadoon yhdistetään karjalaisuus? ”Hmmsit häkeltyvät ja liikutuvat”, kertoo laulaja Kirsi Poutanen.

Poutanen on tehnyt jo kauan fadon ja karjalaista kulttuuria yhdistäviä konsertteja säveltäjäpianisti Esa Helasvuon kanssa. Yhdistelmä syntyi, kun fadoihin perehtynyt Poutanen alkoi pohtia, kuinka hän saisi musiikkinsa törmäytettyä Pohjojan ihmisten kokemuspiiriin. Hän keksi, että karjalaisuus ja *Kanteletaren* tekstit toimivat fadon rinnalla. Vielä kun hän löysi arkkipiispa Leon kirjoittamia fadoaibeisia runoja, jotka Helasvuo sävelsi, syntyi jotain uutta. Mutta ei sittenkään niin erikoista. ”Eris lingvistikko oli ajatellut, että suomen, portugalijan ja karjalan laulaminen samalla keikalla on hulluutta. Keikalla hän oli-kin tajunnut kuulevansa tuttuja sanoja siellä täällä.” Mari Koppinen

Kirsi Poutanen

► Kirsi Poutanen ja Esa Helasvuon Fadotainoita Aino Acktén kamarifestivaalilla Café Sonckissa (Kallion kirkko) to 5.9. klo 19.

Ystävät soittavat Claes Anderssonin kunniaksi

HILJATTAIN kuollutta Claes Anderssonia muistetaan maanantaina nimikkokonsertissa.

Jazz-tila on saanut nimekseen Claes Andersson Memorial Jam Session.

Vuonna 1937 syntynyt Andersson oli paitsi runoilija ja jazzmuusikko, myös psykologi ja poliitikko. Hyvien ystävien hengessä järjestetävässä muistokonsertissa pianoa soittaa Riitta Paakki, bassoa Pentti Mutikainen, rumppuja paukuttaa Reiska Laine ja saksofonissa on Eije Oscarsson.

Claes Andersson (1937–2019)

Veli-Pekka Lehtonen

► Storyville (Museokatu 8) ma 2.9. klo 20.30.

Lyhyesti

Richard Linklater aikoo kuvata 20 vuotta

ELOKUVAOHJAAJA ja käsikirjoittaja Richard Linklater on ilmoittanut seuraavan elokuvansa kuvausten kestävän kaksikymmentä vuotta, kertoo AFP. Linklater käytti epätavallisen pitkää kuvausai-kaa jo edellisessä elokuvassaan *Boyhood*, jota kuvattiin osissa 12 vuoden ajan vuosina 2002–2013. Tämä mahdollisti elokuvan päähenkilön, Ellar Coltranen esittämän Masonin, kasvun seuraamisen viisivuottaista kahdeksantoistavuotiaaksi.

Uusi elokuva tulee olemaan adaptaatio Stephen Sondheimin *Merrily We Roll Along* -musikaalista, joka kertoo Hollywoodiin muuttavasta Broadway-säveltäjästä.

”Näin *Merrilyn* ensimmäistä kertaa 1980-luvulla enkä voi kuvitella parempaa paikkaa seuraavan kahdenkymmenen vuoden viettämiseen kuin Sondheimin musiikalla”, Linklater kertoo tiedotteessa.

Elokuvassa seurataan kolmen ystäväyksen vaihteita showmaailmassa. Rooleissa nähdään Ben Platt, Beanie Feldstein ja Blake Jenner.

Alkuperäinen musikaali käynnistyy Hollywoodista ja liikkuu sitten ajassa taaksepäin kahdenkymmenen vuoden ajan. HS

Historia: Selvitykseen Stalinin vainojen uhreista tarvitaan korkeimman tason hyväksyntä Venäjältä

Hiljaa ei ammuttu – hänen miehensä saattoi laatia listoja teloitettavista

Antti Majander HS

MAANANTAIN 2. syyskuuta lehdessä kerroin, että isoisäni sisko Hilda Majander lähti 18-vuotiaana Amerikkaan vuonna 1912 ja sieltä, ruhansien muiden suomalaisten tavoin rakentamaan sosialismia Neuvosto-Karjalaan.

Hildan jäljet päättyivät Petroskoihin. Vuoden 1928 jälkeen hänestä ei kuultu Kymenlaakson Sippolassa enää mitään.

Otaksuttavaa oli, että Hilda sekä hänen miehensä, viipurilaislähtöinen Arvi Tikka joutuivat Stalinin vainojen uhreiksi. Tuhansia teloitettiin ja haudattiin Karhumäen piirissä sijaitsevassa Sandarmohissa.

Pian maanantiaamuna otaksunta osoittautui vääräksi.

ARVI kuoli vasta vuonna 1954 ja hänen leskensä, siis Hilda, lähetti Arvin Huugo-veljelle Suomeen valokuvan vainajasta arkussa.

Tieto käy ilmi Paavo ja Maria Tikan sukuseuran vuonna 1999 valmistuneesta historikista.

”Sen jälkeen Hiljaa ei kirjassa enää mainita”, seuran puheenjohtaja Juhani Rinne kertoo.

Lapsia pariskunnalla ei ollut.

”Arvi on ilmeisesti toiminut sodan jälkeen Petroskoissa jonkin lehden päätoimittajana”, Rinne sanoo. ”Historikissa mainitaan Arvin ja Hildan kotiosoitekin.”

MAANANTAINA julkaistun artikkelin yhteydessä Hilda esiintyi tuntemattoman kavaljeerin kanssa. Tai ”hellun”, kuten Hilda on Amerikasta lähettämässään valokuvan taakse kirjoittanut.

Rinne tunnistaa hänet Arvin vanhemmaksi veljeksi Väinöksi.

Veljekset olivat läheneet vuosisadan alussa yhdessä Amerikan rakentamaan pilvenpiirtäjiä New Yorkiin. Suomalaiset käyttivät sanasta skyscraper ilmaisua ”taivaanraappija”, kuten

MAJANDERIN SUKALBUMI

Aviopari Hilda (o.s. Majander) ja Arvid Tikka. Kuvan ottamisen aikaa ja paikkaa ei tiedetä.

Antti Tuuri kuvaa romaanissaan *Taivaanraappijat* (2005).

”Väinö ja Arvi olivat äitini enoja, ja heidän kohtalonsa on ollut vähän salaperäinen suvussamme”, Rinne luonnehtii. ”Hiltaan he ovat tutustuneet New Yorkissa tai jossain siellä päin.”

Väinö vaihtui virallisesti Arviin huhtikuussa 1922, kun Hilda ja Arvi menivät vihille.

Pilvenpiirtäjä rakentaessaan veljekset liittyivät ammattiyhdistykseen. Sitten työ vaihtui sosiaalisiin rakentamiseksi.

RINTEEN mukaan Arvi osasi puhua suomen lisäksi viittä kieltä. Lisäksi hänen on täytynyt olla aatteessaan loputtoman luja.

Jatkosodan aikana Arvi lähetettiin desanttina Suomen puolelle, jossa hän jäi vangiksi.

”Arvi oli vankileirillä Petroskoissa melko pitkään, ja tallessa on hänen sieltä sisaruksilleen lähettämää kirjeitäkin”, Rinne kertoo. ”Eräässä niistä hän kirjoittaa isäidilleni, että housunkannattimet olisi hyvä saada.”

Useimmiten desantit tuotiin kuolemaan.

ARVI mitä ilmeisimmin tiesi asian, sillä hän oli toimitannut sanan veljelleen Yrjö Tikalle, joka oli jalkaväkirykmentti 8:n eversti Aunuksen Karjalassa.

”Yrjö oli käynyt Petroskoissa katsomassa vankia, joka väitti olevansa hänen veljensä”, Rinne kertoo. ”Ja todennut, että kyllä on.”

Myöhemmin Yrjön kodissa ei puhuttu Arvista koskaan mitään. ”Arvi toivoi Yrjön vaikuttavan

siihen, että häntä ei ammuttaisi”, Rinne kertoo perimätietoa. ”En osaa sanoa, tekikö Yrjö mitään sen asian eteen.”

”Sen tiedän, että ainakin isäntini lähetti Arville paketteja Petroskoihin vankileirille.”

VÄINÖ-VELJEN kohtalosta sukukirjassa on vain sekavia tietoja.

”Hän karkasi metsiin tai menetti järkensä”, Rinne summaa. Hävisi sodan melskeisiin, kuten tavataan sanoa.

Kun vangeiksi joutuneet sotilaat pääsivät palaamaan Neuvostoliittoon, heidät lähetettiin yleensä saman tien vankileireille. Vangiksi jääminen tulkittiin altistumiseksi vääriille opeille ja siten petturuudeksi.

Arvia ei jostain syystä lähetetty. Päinvastoin: hän pääsi peräti

päätoimittajaksi ja oli siten siis uskottu mies ja eliittikommunisti. Luonnolliseen kuolemaansa saakka.

Mitä kaikkea Arvi oli tehnyt ansaitakseen luottamuksen? Vaihtuuko otaksunta siitä, että hänet ammuttiin peloksi siitä, että hän oli laatimassa nimilistojaa ammuttavista?

MAAHANMUUTTOVIRASTON tutkija Antero Leitzinger oli maanantiaamuna Kansallisarkistossa selailemassa Valtiollisen poliisin henkilökortistoa, kun hänen silmiinsä osui myös lehtikirjoitus Hildesta ja Arvista. Niinpä hän haki käsiinsä Arvin henkilökortin. Kiivas kommunisti, siinä lukee.

”Kortin mukaan Arvi oli vuodesta 1933 Neuvostoliiton kommunistisen puolueen jäsen”, Leitzinger kertoo.

Ei siis Suomen kommunistisen puolueen, joka siinä vaiheessa toimi avoimesti vain Venäjällä.

Kortissa kommunistiksi on merkitty myös puoliso, Hilda.

Kortin mukaan Arvi ”astui jatkosodan aikaan Suomen armeijan palvelukseen päämajan valvontaosaston kielenkääntäjänä, mutta sai 22.9.1942 elinkautuisen vankeustuomion vakoilusta”.

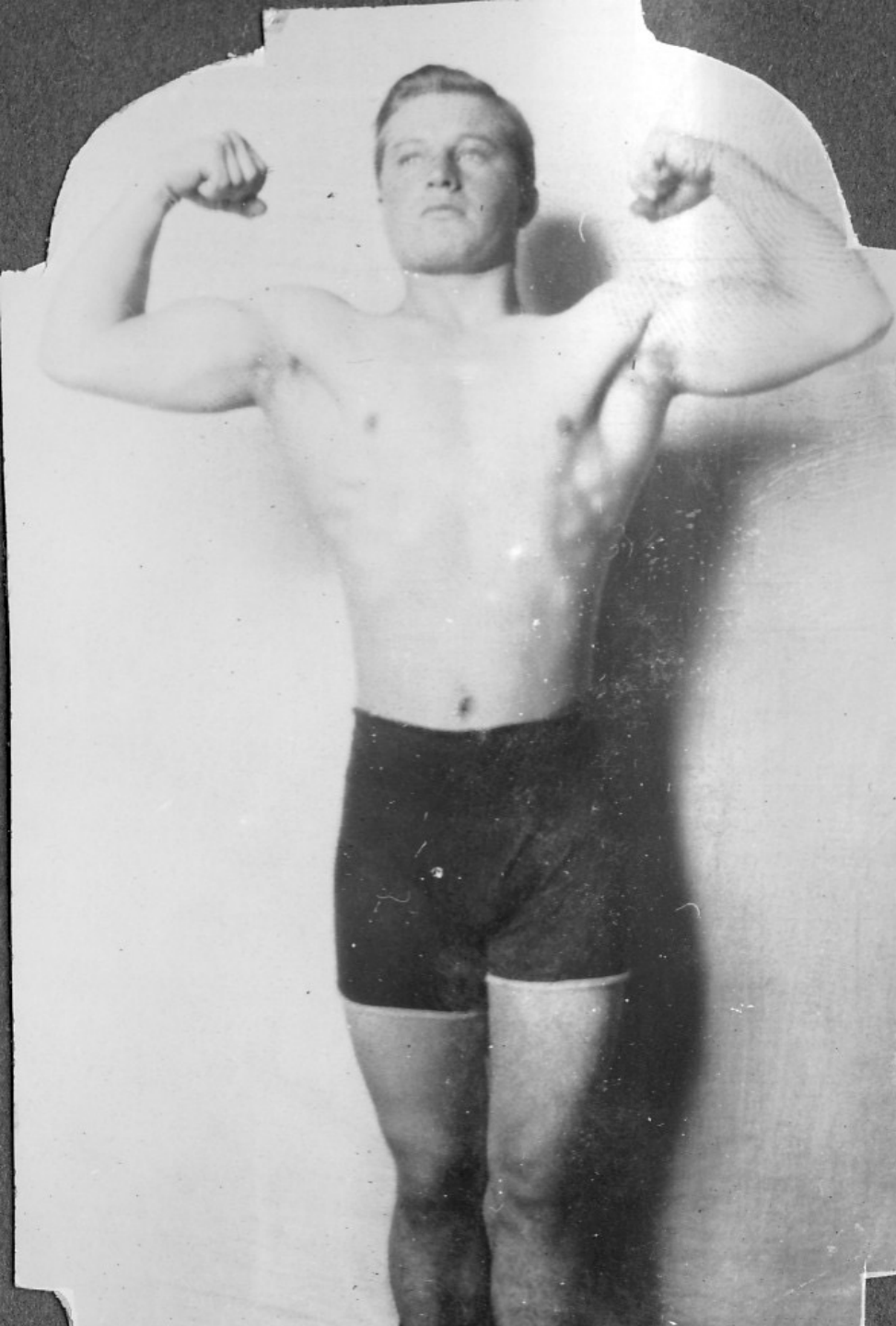
PÄÄMAJA sijaitsi Mikkelissä. Arvi puolestaan oli sukulaisten yhteydenottojen perusteella Petroskoissa.

Leitzinger tietää kertoa, että vankeja käytettiin kielenkääntäjinä, joten on mahdollista, että Arvi on jopa ollut jonkin aikaa myös Mikkelissä. Mutta ainakin yhteistyö jäi lyhyeksi.

Suomessa saatu elinkautinen tuomio vakoilusta puolestaan on saattanut käydä henkivakuutuksesta, kun Tikka on päässyt vankineuvoston yhteydessä takaisin Neuvostoliittoon Hildan luo.

Tekikö hurmaava Hilda muuta kuin hoiti kofia?

Helsingin
Sanomat
3.9.2019

Wäinö Petter Tikka

- Syntyi 12.1.1894 Viipurissa perheen viidentenä lapsena
- Kävi kansakoulua ja kaksi luokkaa lyseota
- Auttoi vanhempaa Hugo-veljeä ja isää hevoskuljetuksissa
- Harrasti urheilua, erityisesti painia Viipurin Voimailijoissa
- Matkusti Yhdysvaltoihin keväällä 1913

Laivamatka s/s Hellig Olav

ja norjalaisia kaikki kovaa räähymään.
Mutta kun päästiin Itämerelle oin tauti
räähyminen. Ei ollut kannella monta-
kaan ihmistä kaikki olivat kopeissaan
yökkämässä. Meitä oli 6 suomalaisia sa-
massa kopissa niistäkin kolme saanoi yö-
keskellä päivää. Väinö makasi melkeen
koko matkan petillään eikä lähtenyt
mihinäkään mutta ei sentään yökärmyt.
Minä en tiennyt mitään senvertasesta
heilumisesta. Hävimme joka aamu Yrjön
kanssa 4 tai 5 ajoissa aamukävelyllä kannella.
Tulimme rastaan 2 p. illalla laiva myöhästy
myrskyn tulla toista päivää.
Hyvää vointia sinulle.
Wäinö.

Tässäkin kokas-
sa siinä herran
käärättiin

Osatteeni. 159. Bidwell. Ave.
jersey City N. Y.
America. 1911

Yhdysvallat Jersey City

City Point Va

12/3/16.

Rakas Siskeni!

Tuiskikoot lännen
laukkeat tuulet, terveh-
dykseni sinulle! Istah-
din juuri tuolille ja vai-
vuin ajatuksini. Sinne
rakkaaseen suomeenhan
ne ajatukset heti kie-
murtelevat tietenkäin

Wäinön saavutuksia Yhdysvalloissa

- Amerikan mestaruus
- Voitto USA:n laivaston mestarista
- Olympiaedustus Antverpenin kisoihin oli harkinnassa
- Tulotaso niin hyvä (8 USD/pv) ettei harkinnut Suomeen palaamista

Emil Arvid (Arvi) Tikka

Syntyi 25.5.1896 perheen kuudentena lapsena

Kansakoulu ja 5 luokkaa Reaalilyseota

Puhui suomen lisäksi viittä kieltä (ruotsi, englanti, saksa, ranska ja venäjä)

Matkusti Yhdysvaltoihin v. 1917

s/s Bergensfjord

Stadgar

för

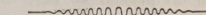
Pensions- och Understödsinrättningen för tjänande
och arbetslösa i Wiborgs stad,

färdigställda den 22 November 1902.

Säännöt

Pensionis- ja Apulaitokselle palkollisia ja työtäettä
warten Wiipurin kaupungissa,

wahvistetut 22 p Marraskuuta 1902.

Wiborg,

M. A. Gilliacus' tryckeri, 1903.

född den _____ 18 _____, har inträdt som

delegare i inrättningen den _____ 190

med en årsafgift af _____ Mark.

Kansakoulusta päättetty oppulais

Emil Ervid Tikka

syntynyt 25 p. Touko kuuta w. 18 96 on ruvennut

laitokseen osalliseksi 1 p. Marras kuuta w. 190 9

neljän 14) Markan vuosimaksulla.

Anmärkingar.

Muistutuksia.

Kansakoulun johtokunta lai-
millaa 10 ensimmäistä vuo-
simaksua.

År och månad. Vuosi ja kuukaus.	År- päätt.	Erlagde afgifter. Suoritetut maksut.	Mark p.		Luitens. Luitti.
			Mark	p.	
1909					
Marras 1	1	100 vuode	4		Waarukowin
Marras 30	2	"	4		Waarukowin
Marras 30	3	"	4		Waarukowin
Marras 30	4	"	4		Waarukowin
Marras 29	5	"	4		Waarukowin
Marras 30	6	"	4		Waarukowin
Marras 5	7	"	4		Waarukowin
Marras 29	8	"	4		Waarukowin
Marras 28	9	"	4		Waarukowin
Marras 29	10	"	4		H. Oksanen
Marras 26	11	"	4		Edmund Järvelin
Marras 29	12	"	4		H. Oksanen
Marras 22	13	"	4		M. Laakso
Marras 22	14	"	4		K. Jungberg
Marras 13	15	"	4		H. Oksanen
Marras 13	16	"	4		H. Oksanen
Marras 16	17	"	4		G. Timan

Bergensfjord, NAL - The Norwegian-America Line
norwayheritage.com

Bergensfjord, NAL - The Norwegian-America Line
norwayheritage.com

Martta ja Wäinö
1919

Hilda ja Arvi
1922

Lähtö Siperian Kemerovoon 1922

Kuzbas-siirtokunta Kemeroovossa 1922-27

- Tom-joen rannalla
- Hiilikaivokset
- Kemikaalitehdas
- Siirtolaisia n 600, edustaen 28 kansallisuutta, näistä suomalaisia n 150
- Jokaisen piti sijoittaa 100 USD matkakuluihin, 100 USD työkaluihin ja 100 USD ruokavarastoon
- Matka New Yorkista kesti toista kuukautta, josta 19 päivää junassa tavaravaunussa

Arvi Tikka Kemerovossa

- Paikallisen kommunistipuoleen Amerikan-osaston sihteeri
- Kirjoitti Kominternille ja pyysi lähettämään englanninkielistä kommunistista kirjallisuutta

Wäinö Tikka Kemeroovossa -rakentajana

Kuva 44. Suomalainen siirtokuntalainen Väinö Tikka rakentajajoukon keskellä haalareissa ja vaaleassa paidassa.

Wäinö Tikka Kemeroovossa -urheilijana

Kirjoitti Amerikkaan Niilo
Wällärille kirjeen,
Jossa pyysi lähettämään
jalkapallovarusteita
joukkueelle 200 dollarilla

Kuva 45. Väinö Tikka ylärivissä keskimmäisenä. Hän oli myös siirtokunnan jalkapallojoukkueen kantavia voimia.

- Paluu Kemerovosta Suomeen lokakuussa 1925 Rajajoen kautta virallisia teitä, sen jälkeen muutto Neuvosto-Karjalaan.

Suomesta Neuvosto-Karjalaan

Wäinö Tikka Neuvosto-Karjalassa 1

- Asettui asumaan Kontupohjaan
- Neuvostoliiton kommunistipuoleen jäsen
- Kontupohjan Paperi- ja Selluloosatehtaan rakennusosastolla ”kymppinä”
- Pieni maatila ja kettutarha yhdessä Väinö (Iisakki?) Ihalaisen kanssa
- Pidettiin puheliaana iloisena miehenä

Wäinö Tikka Neuvosto-Karjalassa 2

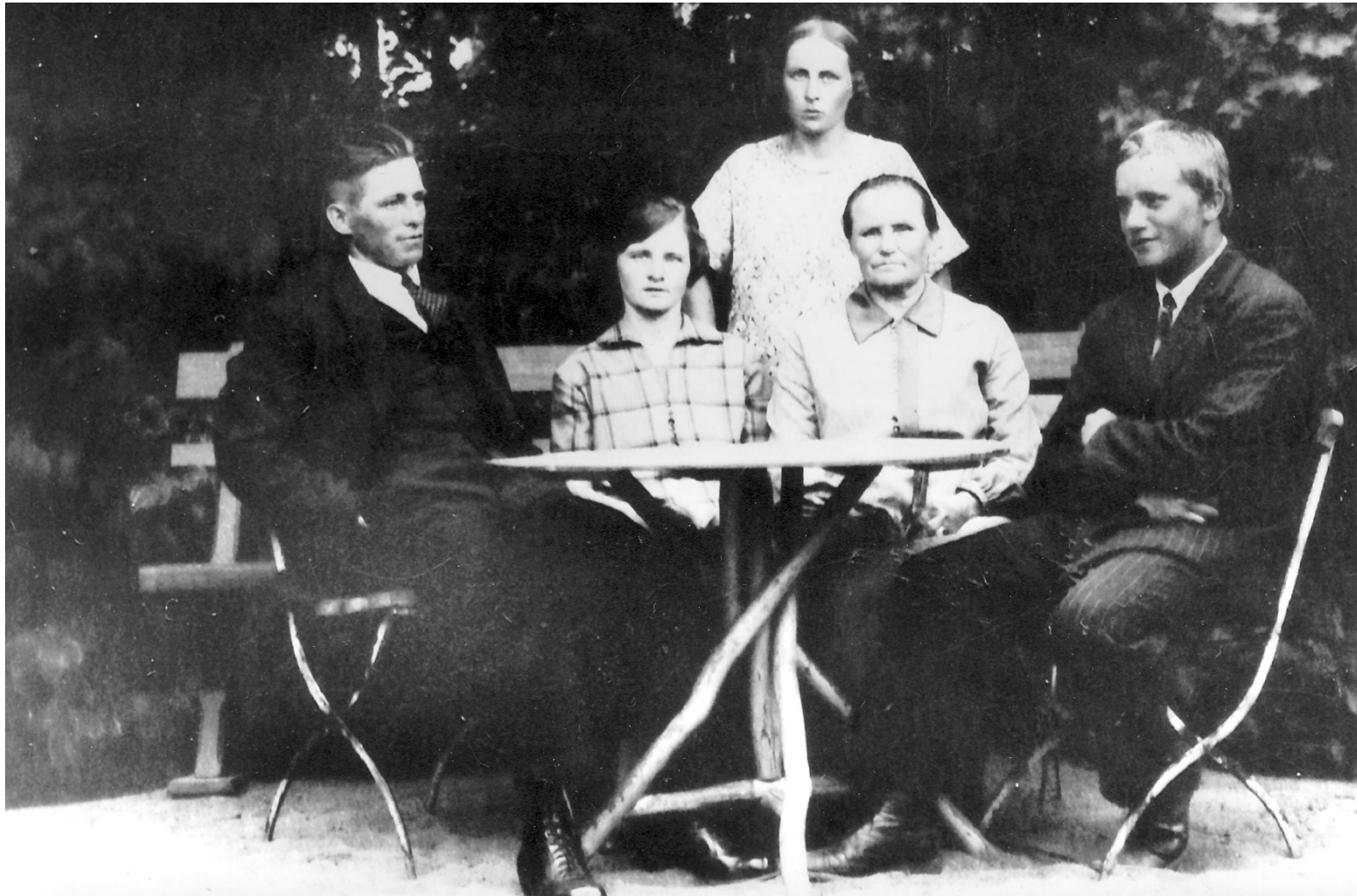
- Vieraili 30-luvulla Suomessa sisaruksiaan tapaamassa, ei raportoinut vierailusta puolueelle
- Suomessa oleva veli (Yrjö) oli Suomen armeijan upseeri
- Arvosteli usein varomattomasti Neuvostoliitossa vallitsevia oloja
- Vangittiin em. syistä v. 1936, sai 3 vuoden tuomion ja erotettiin kommunistipuolueesta. Valitti tuomiosta suoraan Stalinille ja tuomio kumottiin, mutta pitkät kuulustelut ja vankeusaika olivat murtaneet Wäinön mielenterveyden.

Wäinö Tikka Neuvosto-Karjalassa 3

- Vankeusajan jälkeen osan aikaa mielisairaalassa
- Suomen valtiollisen poliisin kortistossa sen jälkeen toistuvasti merkintä: "Vähämielinen"
- Kontupohjan siviiliväestöä evakuoitaessa syksyllä 1942 Wäinö piiloutui metsiin mutta miliisi löysi hänet ja toimitti viimeisten evakuointikuljetusten mukaan, Siperiaan?
- Martta oli ilmeisesti myös Siperiassa Krasnojarskissa syksyllä 1942, kuoli myöhemmin Valamossa

Arvi Tikka Neuvosto-Karjalassa 1

- Käynti Viipurissa 20-30-lukujen vaihteessa

Arvi Tikka Neuvosto-Karjalassa 2

- Asettui Petroskoihin
- Artikkeleita 20-luvulla mm Punaisessa Karjalassa ja Tiedonantajassa
- Allekirjoittanut Rohkaisu- ja Taistelutervehdyksen 1928
- Neuvostoliiton kommunistisen puolueen jäsen 1933 -
- Arvi ja Hilda Neuvostoliiton kansalaisiksi 1936
- Karellesin salaisen osaston (?) johtaja
- Matroosan metsäpunktin johtajana 1935
- Innokkaimpia kommunisteja Suni-nimisellä tilalla
- Pidätettiin talvella 1936
- V.-37 siirtyi Keski-Venäjälle, palasi -40
- Kielenkääntäjänä Totuus-lehdessä, metsäalan asioissa erityisesti

Totuus-lehti

...ikkien maiden proletarit, liittyykää yhteen!

TOTUUS

KARJALAI-SUOMALAISEN SNT:n KP(b):n KESKUSKOMITEAN JA PETROSKOIN UPUNKKOMITEAN SEKA KORKEIMMAN NEUVOSTON AANENKANNATTAJA

Keskiviikkona, huhtikuun 26 p:nä v. 1950 | Yksityisnumero 84 (2671) | hinta 20 kop

NKP(b):n KESKUSKOMITEAN KEHOITUS

lauantaina, maaliskuun 11 p:nä v. 1950

STALIN ON KANSSAMME

Valot syttyvät kaupungin ylle, loppu kattavi juhliani maan, Stalin kuvassaan hymyilee meille, lupat tuulessa liehuvat vaan, tunnen riemuisan onnemme suuret hänen nimeään mainitessam, näen yhteiskuntamme uuden, missä Stalin on kanssamme ain.

Hän on välikkyvän neuvostotähdän saanut tietämme kirkkainaan, Hän on nostanut kanssamme mahdin, Hän on kauniiksi saanut maan,

Hän on laatinut ohjelman suuren, että tarhamme kukkisivat, että kasvaisi kaupungit uudet, somat tehtahat nousisivat.

Veljesperheessä Karjalan kansa tasavertamen myöskin on. Se on nimennyt parhaimpiansa endokkattensa luetteloon. Minä äänestän elämän tähdent, että työmme ois rauhallinen, että virtaisi voiman lähde yhteiskuntamme onnellisen.

Säteilkööt vieläkin kirkkaammaksi. Suuren ystäväin neuvostokunta Kehittämisen ja voimakkaammin tuun Synnylnymme! Säteilkööt vieläkin kirkkaammiksi Kremlin tähdet!

T. Lankinen, Stalin-palkinnon laureatus, KSSNT:n ansioitunut taiteilija.

Stalin on antanut meille onnen

Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston riemuisana vaalipäivänä tekee vanhan opettajan, mielei kerimään valitsemista vallankumouksen edeillä ajalta ja verrata sitä Lodeilla vallankumouksen jälkeiseen elämään.

Jo lapsuusvuosina oli minulla suuri halu tietojen hankkimiseen. Onni ri halui päättämään aikaiskoulun, sen jälkeen isäni jätti anomuksen minun vastaanottamisesta Annuksen kaksivastaaottamisesta koulun. Mutta asia ei luokkaiseen koulun, sillä isäni oli köyhä onnistunutkaan, sillä isäni oli köyhä la'orpoika. Saapui vastaus: "Seillai-seen koulun otetaan vastaan vain kauppaisten, säätyluokkaan kuuluivien ja papiston lapsia".

Silloin päätin matkustaa Pietariin ensimmäin pääsyy tietojen tielle. Siellä onnistuin löytämään iitakoulun. Opettajina oli yliopiston päittäneitä työttömiä ylioppilaita, joille oppilait maksoivat palkan. Löysin työtä Nevan annalla laivojen ja lotjen lastaajajia ja sillä työpalkallani eläin itsenäi a maksoin opinnoista. Neljän vuoden aikana päätin lyseon kurssin ja ioritin menestyksellä tutkinnot. Kuinka on onnistunut pääsemään

TOTUUS
Suomenkielinen, heinäkuun 23 p:nä v. 1950

Leinograd — Venäjän merimiehen kunnia
Terveisiä...
Neuvostoliiton Sotaväestön Ministeri
amiraali I. S. JUMASHOV

Neuvostoliiton Sotaväestön Ministerin PÄIVÄKÄSKY
No 30
Heinäkuun 23 päivän 1950
Terveisiä...
Neuvostoliiton Sotaväestön Ministerin PÄIVÄKÄSKY
amiraali I. S. JUMASHOV

Sotaväestön päätäjä Petroskissa
Petroskissa sotaväestön päätäjä...
Joel Viinamäen otitti Stalin

MERIVALTION MAHTAVA SOTALAIVASTO
Merivaltion mahtava sotalaivasto...
Pikk-Uutisia
Leinogradin kunnalliskoulun...
Stalinin patsaan paljastus Vilnissa

A. Artemjev, eläköttänauttiva opettaja.

I. SAARI
Kanssamme

Helsingin
Sanomat
5.9.2019

KULTTUURI

Antti Majander

NÄKÖKULMA

Kirjoittaja on kirjallisuustoimittaja. antti.majander@hs.fi

Desantti Tikka sousti tekemään pahoja

Desantit ovat vakoojia, joita Neuvostoliitto lähetti sodan aikana Suomeen. Monet heistä olivat joko syntyjään suomalaisia tai suomensukuisia. Tunnetuin heistä oli Yhdysvalloissa syntynyt Kerttu Nuorteva. Neuvosto-Karjalan kommunistijohtoon kuuluneen miehen kunnottareksi luonnehdittu tytär hyppäsi keväällä 1942 laskuvarjolla Lahnustan kylän tienoille Vihdissä.

Suurin osa desanteista ujuttautui Suomeen perinteisempään tapaan: kävelen tai hiihtäen korpimaiden kautta. Tai soutaen, kuten isotäti Hildan mies Arvi Tikka.

TUORESSA TUTKIMUKSESSAAN *Vihollinen keskellämme* Atso Haapanen kertoo, miten se sujui: "Tikka tuli elokuun 3. päivänä soutamalla Äänisen Suurlahden yli. Mies oli siviilipuvussa ja aseistettu. Hän oli lähtenyt matkan vihollisen hallussa olevan Tuban kylän lähellä olevalta rannalta. Miehen tarkoituksena oli pyrkiä suomalaisten selustaan, järjestää siellä partisaaniosastoja tekemään tuhoa suomalaisten sotajoukkojen selustassa."

Hilda oli nainut hurjan miehen. Luja oli Kerttu Nuortevakin: hän vaikenä kuulusteluissa monta kuukautta. Pitää kuitenkin muistaa, että maailmanvallankumouksen levittäminen oli kunnia, josta ei kannattanut Stalinin aikana edes yrittää kieltäytyä.

Suomalaisten hallussa olevalle Äänisniemelle Tikka saapui 4. elokuuta. Sotilasvartio pidätti hänet heti. Syyskuussa hänet tuomittiin vakoilusta ja sotapetoksen yrityksestä elinkaudeksi kuritus-huoneeseen. Rauhanteon yhteydessä Kerttu Nuorteva palautettiin Neuvostoliittoon. Hänelle tosin tarjottiin mahdollisuutta siirtyä Suomesta länteen, mutta hän päätti toisin.

Lokakuussa 1944 Nuorteva tuomittiin Neuvostoliitossa kymmeneksi vuodeksi vankileirille.

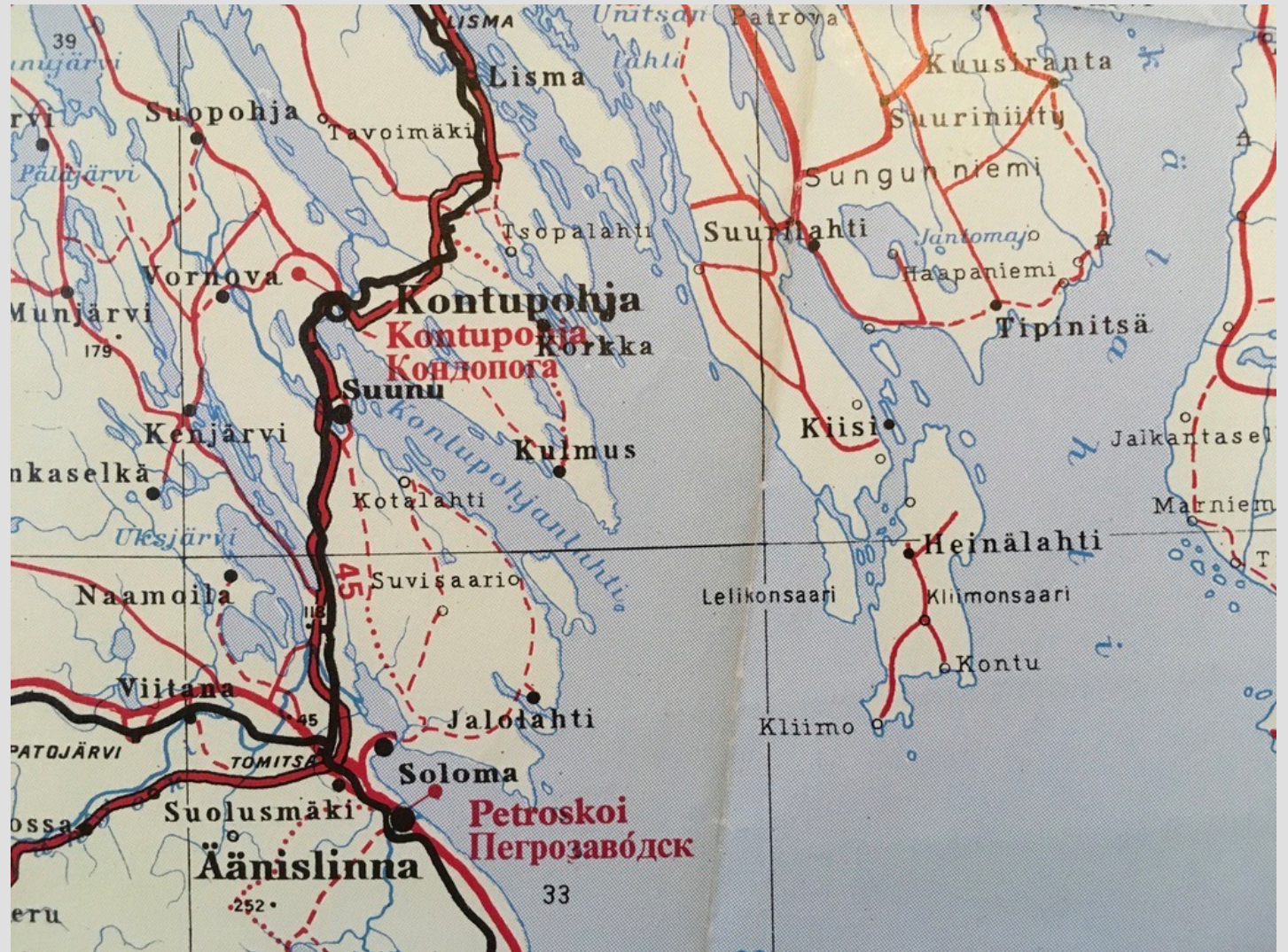
Takaisin itään halusi ja pääsi myös Arvi Tikka. Tietääkö joku teistä, hyvät lukijani, rangaistiinko häntä siellä kiinni jäämisestä?

Tikan sukulaisten tietojen mukaan ilmeisesti ei, sillä mies pääsi peräti päätoimittajaksi Petroskoissa.

Ohjaaja Timo Linnasalon elokuvassa *Vartioitu kylä 1944* (1978) kainuulaisen rajakylän asukkaat piilottelevat ja suoielevat keskuu-

**Yleisesti
desantteja
pelättiin.**

Arvi Tikka tuli desanttina 3.8.1942

Desantti Tikan varustus

- Nagant-revolveri, 21 panosta
- 7000 markkaa, 70 ruplaa
- Kääntöveitsi
- Venäläinen kompassi
- 2 karttaa
- Lankarulla ja neula
- Nenäliina, juomalasi, emalimuki, pakettilankaa, kangaspussi, partanveitsi, partasuti.

Desantti Tikan tuomiot

- Kenttäoikeus 22.9.1942:
 - Vakoilu sodan aikana, sotapetoksen yritys
 - Elinkautinen kuritushuonetuomio
-
- Sotaylioikeus 13.10.1942:
 - Vakoilu
 - Elinkautinen kuritushuonetuomio

Vankeusrangaistus alkuun Äänislinnan vankilassa

- 4 sisarusta (Hilja, Hugo, Tyyne ja Helvi) muodostivat avustusrenkaan joka lähetti Arville paketin vankilaan kerran viikossa

Vangille tuleva kirje lähetettäköön ehdottomasti osoitteella
.....Johtaja.

Jokaisen kirjeen ja kirjeessä lähetetyn paperin alkuun on selvästi kirjoitettava vangin nimi (ja numero, jos sellainen on tiedossa). Kirjekuoreen ei saa kirjoittaa vangin nimeä. Rahaa sisältävä kirje on vakuutettava. Kuvakortteja eivät vangit saa vastaanottaa. Kirje on kirjoitettava musteella. Salainen kirjeenvaihto on ankarasti kielletty. Vangille ei yleensä anneta kirjettä, jossa ei ole lähettäjän täydellistä nimeä ja osoitetta. Vankia tapaamaan aikovan henkilön on ilmoitettava vankilassa kello päivällä. Tämän lähettäjällä on lähin mahdollinen kirjeen vastaanottovuoro ja tapaamisvuoro

Lähettäjä N:o

Äänislinna 30. 11-42

Rakko Hilja-siskeni!

Suhannet kiitokset lähetyksestä ja kirjeestä! Ruoka ja vaate-lähetykseen sain jo pari päivää sitten ja kirje tuli tänään. - Vaatepakettiin sain planeettisen alusvaatekerran ja villan sukut sekä kintat. Ne juttuivat minni onita lähellisimpään tä...

Vankeusaika 2

- Sai siirron keväällä 1943 muualle, mahdollisesti Päämajan käyttöön Mikkeliin kielenkääntäjäksi(?)
- Sisarusten paketit kulkivat edelleen
- Siirron jälkeen ruoka-annokset suurenivat, leipää 500g/pv, sokeriakin sai
- Savukkeet ja sikarit piti lähettää murskattuina paperipussissa
- Hilda oleskeli sodan aikana Puudoisissa

Sodan jälkeinen aika

- Palasi Petroskoihin
- Toimi kääntäjänä Totuus-lehdessä
- Päätoimittajana jossakin lehdessä

Enemmän

teatteriesityksiä radioitse

Väliaikaisesta huoneiston puutteesta huolimatta tasavallan Kansallinen teatteri voi jo tälläkin hetkellä tehdä menestyksellä suurta ja jaloa työtään. Siitä on kirrkaana todisteena äskettäin radioesityksenä kuulemani Aleksis Kiven "Kullervo". Olen nähnyt sen teatterin esittämänä näyttämöllä ja radiossa esitettynä se oli myöskin onnistunut. Näytelmän järkyttävän kauniit kuvaukset olivat huoliteltuja ja vaikuttavia. Aleksis Kiven kaunis värivivahteinen kieli pääsi täysiin oikeuksiinsa.

Samaa voidaan sanoa viime aikoina teatterin antamista eräistä muistakin radioesityksistä.

Toivomukseni on, että Kansallinen teatteri ja radiokomitea ottavat tehtäväkseen säännöllisten suomenkielisten teatteriesitysten järjestämisen radioitse.

Epäilemättä Kansallisen teatterin näyttelijät löytävät tästä kiitollisen työosan, joka kantaa kauniin hedelmän.

A. Tikka.

Totuus 1950

Loppuvuosi 1954

- Kaksi miestä toi Hugon kotiin Arvilta kirjeen, jossa hän kertoi elämästään Petroskoissa
- Jouluksi tuli Arvilta paketti:
 - - Raakaa kahvia
 - - Punainen Moskova-hajuvettä
 - - Suuri suklaarasia

Alkuvuosi 1955

- Petroskoista tuli valokuva, jossa on Arvin ruumis arkussa, ympärillä huivipäisiä vanhempia naisia

Ei tekstiä

Hugo tunnisti kuvasta Arviksi